

PREGOVORI O PRISTUPANJU CRNE GORE EVROPSKOJ UNIJI

Na osnovu zahtjeva za članstvo u Evropskoj uniji koji je Crna Gora podnijela 15. XII 2008, Evropska komisija je 9. XI 2010. donijela pozitivno Mišljenje o spremnosti Crne Gore za članstvo, kojim se preporučuje da Savjet Crnoj Gori dodijeli status države kandidata, dok će datum početka pristupnih pregovora zavisiti od uspješnosti ispunjavanja preporuka u sedam ključnih oblasti koje je EK istakla u svom Mišljenju.

Evropska komisija je 12. X 2011. objavila Izvještaj o napretku u kojem je pozitivnim mišljenjem ocijenila dosadašnje napore Crne Gore koji su učinjeni od sticanja statusa kandidata u decembru 2010. i ispunjavanja preporuka u sedam ključnih oblasti i preporučila otvaranje pristupnih pregovora s EU.

Evropski savjet je 9. XII 2011. pozdravio ocjenu Evropske komisije u cilju otvaranja pregovora s Crnom Gorom u junu 2012, zadužio je Savjet da razmotri napredak Crne Gore u sprovođenju reformi s posebnim fokusom na oblasti pravne države i temeljnih prava, a na osnovu izvještaja Komisije koji će biti prezentovan u prvoj polovini 2012. On poziva Komisiju da bez odlaganja predstavi predlog pregovaračkog okvira za Crnu Goru u skladu sa svojim zaključcima iz decembra 2006. i uspostavljenom praksom, što, takođe, uključuje novi pristup koji je predložila Komisija vezano za poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava i 24. Pravda, sloboda i bezbjednost. U tom pogledu Komisija je pozvana da inicira proces analize usklađenosti pravne tekovine, tzv. skringing s Crnom Gorom za ova dva poglavlja, koji je EK otpočela u martu.

Šta su pregovori o pristupanju?

Pregovori o pristupanju su pregovori o uslovima pod kojim država kandidat pristupa Evropskoj uniji i njenim osnivačkim ugovorima, a koji se nakon završetka pregovora utvrđuju međunarodnim ugovorom između država članica Evropske unije i države kandidata, tzv. Ugovorom o pristupanju.

Pristupni pregovori se vode na osnovu pregovaračkog okvira koji određuje metod i vodeće principe pregovora, u skladu sa Zaključcima Evropskog savjeta od decembra 2004. Pregovori se vode u okviru Međuvladine konferencije u kojoj učestvuju države članice EU s jedne i država kandidat s druge strane. Tokom pregovora, pregovaračke pozicije Evropske unije zastupa predsjedavajući Savjeta Evropske unije, dok sa strane države kandidata to čini državna delegacija.

Stupanje u članstvo Evropske unije uslovljeno je prihvatanjem svih prava i obaveza na kojima se zasniva Evropska unija i njen institucionalni okvir, obuhvaćenih pod pojmom pravne tekovine.

Najvažniji elementi pravne tekovine su:

primarno zakonodavstvo – osnivački ugovori

sekundarno zakonodavstvo – uredbе, direktive, odluke, preporuke i mišljenja

drugi izvori prava – presude Evropskog suda pravde, opšta pravna načela, međunarodni ugovori

ostali akti – rezolucije, izjave, preporuke, smjernice, zajedničke akcije, zajedničke pozicije itd.

Pravna tekovina je podijeljena u 35 tematskih poglavlja, koji se ujedno smatraju i poglavljima pregovora. Do ulaska u članstvo u Evropskoj uniji svaka država kandidat dužna je da preuzme cijelu pravnu tekovinu Evropske unije i bude sposobna za njenu efikasnu primjenu. Ako država kandidat do trenutka stupanja u članstvo zbog opravdanih razloga ne može u potpunosti prihvatiti i primijeniti pravnu tekovinu u pojedinom poglavlju pregovora, država kandidat u pregovorima o tom poglavlju može zatražiti tzv. **prelazna razdoblja**, koja čine dodatna vremenska razdoblja za potpuno usklađivanje nacionalnoga zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije na određenom području i nakon pristupanja u članstvo u Evropskoj uniji. Zatražena prelazna razdoblja moraju biti vremenski i sadržajno ograničena i ne smiju narušavati slobodu tržišne konkurencije ili uticati na funkcionisanje unutrašnjeg tržišta Evropske unije. U određenim slučajevima državama kandidatima su bila odobrena i **izuzeća** (derogacije) kao trajna odstupanja od primjene pravne tekovine na određenom području. Potrebno je naglasiti kako prelazna razdoblja za primjenu pravne tekovine mogu biti dogovorena i u interesu Evropske unije.

Tok pregovora?

Nakon formalnog otvaranja pregovora na Međuvladinoj konferenciji, kada se i razmjenjuju opšte pregovaračke pozicije EU i države kandidata, slijedi faza analitičkoga pregleda i ocjene usklađenosti nacionalnoga zakonodavstva države kandidata s pravnom tekovinom Evropske unije, poznatija kao **skringing**.

Skrining predstavlja formalno-tehnički proces koji Komisija sprovodi radi pripreme za pristupne pregovore. Njime se omogućava državama kandidatima da se upoznaju s pravnom tekovinom EU i tako doprinesu pripremama za pristupanje. Skringingom se omogućava Komisiji i državama članicama da procijene nivo spremnosti države kandidata, da se informišu o njihovim planovima za buduće pripreme i da dobiju preliminarne naznake pitanja koji će se najvjerojatnije javiti tokom pregovora.

Skrining se sprovodi putem sastanaka, poglavlje po poglavlje, za sva poglavlja, osim za poglavlja 34. Institucije i 35. Ostala pitanja. Postoje dvije vrste sastanaka za svako od poglavlja: prvo, eksplanatorni sastanci s jednom ili više država kandidata zajedno, a potom bilateralni sastanci sa svakom državom zasebno. Nakon bilateralnog sastanka, Komisija sačinjava izvještaj o skringingu i predstavlja ga Savjetu.

Odluku o otvaranju pregovora o pojedinom poglavlju, zavisno o ocjeni spremnosti države kandidata, donose države članice u okviru Savjeta Evropske unije. Otvaranjem pregovora o pojedinom poglavlju započinje sadržajna faza pregovora, tokom koje se pregovara o uslovima

pod kojima će država kandidat prihvatiti i primijeniti pravnu tekovinu Evropske unije u tom poglavlju, uključujući prelazna razdoblja koja je eventualno zatražila država kandidat.

Pregovori se vode na osnovu pregovaračkih pozicija Evropske unije i države kandidata, koja se priprema za svako pojedino poglavlje pregovora.

Nakon postizanja dogovora između Evropske unije i države kandidata o pojedinom poglavlju pregovora, uz ispunjenost preduslova za njegovo zatvaranje, ono se smatra privremeno zatvorenim. Formalnu odluku o tome donosi Međuvladina konferencija na ministarskom nivou. Sve do sklapanja Ugovora o pristupanju, ako se u tom poglavlju pravne tekovine donesu značajno novi propisi ili ako država kandidat ne ispuní preduslove i obaveze koje je preuzela za to poglavlje pregovora, postoji mogućnost njegovog ponovnog otvaranja.

Kada se pregovori privremeno zatvore u svim poglavljima, Evropski savjet u svojim zaključcima uobičajeno obilježava završetak pregovora s državom kandidatom. Rezultati pregovora zatim se ugrađuju u odredbe nacrtá Ugovora o pristupanju, u čijoj izradi učestvuju predstavnici država članica i institucija Evropske unije i predstavnici države kandidata.

Nakon postizanja dogovora između Evropske unije i države kandidata o tekstu nacrtá **Ugovora o pristupanju**, tekst se upućuje u odgovarajući postupak u institucijama i državama članicama Evropske unije i državi kandidatu. Na osnovu nacrtá Ugovora, a prije njegova potpisivanja, Evropska komisija mora donijeti konačno mišljenje o zahtjevu za članstvo države kandidata, Evropski parlament dati saglasnost, a Savjet na kraju donijeti jednoglasnu odluku o prihvatanju nove države članice i njenog zahtjeva za članstvo.

Nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju država počinje učestvovati u radu tijela Savjeta Evropske unije i Evropskog parlamenta kao aktivni posmatrač.

Da bi Ugovor o pristupanju stupio na snagu, treba da ga ratifikuju parlamenti država članica i države kandidata.

Struktura za pregovore

Nakon odluke Evropskog savjeta od 9. XII 2011. Crna Gora je preduzela aktivnosti na uspostavljanju strukture za pregovore, kako bi se tijela potrebna za pregovore osnovala na nacionalnom nivou i kako bi Crna Gora spremno dočekala sljedeće faze procesa evrointegracije. **Struktura za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji uspostavljena je Odlukom Vlade Crne Gore od 2. februara 2012. (Službeni list CG br. 9/12).**

Navedenom Odlukom uspostavljena su sljedeća tijela:

Kolegijum za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji;
Državna delegacija Crne Gore za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji;
Pregovaračka grupa za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji;

radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji po pojedinim poglavljima pregovora - pravne tekovine Evropske unije;
Kancelarija glavnog pregovarača za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji i Sekretarijat Pregovaračke grupe.

Kolegijum za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

O svim pitanjima u vezi s pregovorima raspravlja se na Kolegijumu za pregovore, kao radnom tijelu Vlade Crne Gore. Kolegijum za pregovore razmatra predloge pregovaračkih pozicija i nakon sprovedene procedure u nadležnom radnom tijelu Skupštine Crne Gore, dostavlja ih Vladi na usvajanje.

Kolegijum čine:

predsjednik Vlade
potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i spoljnu politiku
potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem
ministar vanjskih poslova i evropskih integracija
glavni pregovarač za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

U radu Kolegijuma za pregovore mogu učestvovati i drugi ministri.

Državna delegacija

Državna delegacija vodi neposredne političke razgovore i pregovore s državama članicama i institucijama Evropske unije i odgovorna je za uspješno odvijanje pregovora po svim poglavljima pregovora – pravne tekovine Evropske unije.

Državna delegacija odgovara za svoj rad Vladi i djeluje u skladu sa smjernicama za pregovore koje usvaja Vlada. Državna delegacija podnosi Vladi izvještaj o stanju pregovora nakon svakog sastanka međuvladine konferencije između Crne Gore i država članica Evropske unije na ministarskom nivou, kao i posebne izvještaje, ukoliko to Vlada zatraži.

Članovi Državne delegacije su:

šef Državne delegacije – ministar vanjskih poslova i evropskih integracija;
zamjenik šefa Državne delegacije - glavni pregovarač;
zamjenici glavnog pregovarača;
šef Misije Crne Gore pri Evropskoj uniji i
sekretar Pregovaračke grupe

Pregovaračka grupa

Pregovaračka grupa zadužena je za stručni i tehnički nivo pregovora s institucijama i državama članicama Evropske unije, po svim poglavljima pregovora – pravne tekovine Evropske unije.

Pregovaračka grupa razmatra i utvrđuje predloge pregovaračkih pozicija i za svoj rad odgovara šefu Državne delegacije i Vladi. Pregovaračka grupa vrši poslove u skladu sa smjericama i instrukcijama šefa Državne delegacije. Pregovaračka grupa šefu Državne delegacije i Vladi podnosi izvještaje o stanju pregovora nakon svakog sastanka međuvladine konferencije, kao i posebne izvještaje, ukoliko to šef Državne delegacije i Vlada zatraže.

Pregovaračku grupu čine:

glavni pregovarač ;

zamjenici glavnog pregovarača;

članovi Pregovaračke grupe zaduženi za pojedina poglavlja pregovora – pravne tekovine Evropske unije

član Pregovaračke grupe zadužena za poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava i 24. Pravda, sloboda i bezbjednost;

šef Misije Crne Gore pri Evropskoj uniji i

sekretar Pregovaračke grupe Milivoje Jurišić.

Radne grupe

Radne grupe učestvuju u analitičkom pregledu i ocjeni usklađenosti zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije (screening), kao i u izradi predloga pregovaračkih pozicija, uz podršku organa državne uprave i drugih organa i institucija.

Radne grupe uspostavljaju se za sljedeća poglavlja pregovora - pravne tekovine Evropske unije:

Sloboda kretanja robe;

Sloboda kretanja radnika;

Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga;

Sloboda kretanja kapitala;

Javne nabavke;

Privredno pravo;

Pravo intelektualne svojine;

Konkurencija;

Finansijske usluge;

Informatičko društvo i mediji;

Poljoprivreda i ruralni razvoj;

Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor;

Ribarstvo;

Saobraćajna politika;

Energetika;

Porezi;

Ekonomska i monetarna unija;

Statistika;
Socijalna politika i zapošljavanje;
Preduzetništvo i industrijska politika;
Trans-evropske mreže;
Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata;
Pravosuđe i temeljna prava - Branka Lakočević;
Pravda, sloboda i bezbjednost - Dragan Pejanović;
Nauka i istraživanje;
Obrazovanje i kultura;
Životna sredina;
Zaštita potrošača i zdravlja;
Carinska unija;
Vanjski odnosi;
Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika;
Finansijski nadzor;
Finansijske i budžetske odredbe;
Institucije i
Ostala pitanja.

Kancelarija glavnog pregovarača

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe glavnog pregovarača obavlja Kancelarija glavnog pregovarača.

Zbog specifičnosti poslova glavnog pregovarača, poslovi se vrše u Vladi i u Misiji Crne Gore pri Evropskoj uniji.

Radom Kancelarije glavnog pregovarača rukovodi šef Kancelarije, po nalogu glavnog pregovarača.

Sekretarijat Pregovaračke grupe

Sekretarijat Pregovaračke grupe koordinira zadatke i poslove koji proizlaze iz pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, priprema analitički pregled i ocjenu usklađenosti zakonodavstva Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije i izrađuje izvještaje o toku analitičkog pregleda i ocjene usklađenosti zakonodavstva Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije, kao i izvještaje o toku pregovora. Takođe, Sekretarijat vrši tehničku obradu i priprema osnovu za rad radnih grupa za pripremu pregovora po pojedinim poglavljima, tehničku pripremu predloga pregovaračkih pozicija, pripremu sastanaka Državne delegacije i Pregovaračke grupe i koordinira korišćenje baze podataka za praćenje pregovora. Sekretarijat vrši i druge administrativno-tehničke poslove u vezi s pregovorima prema nalogu glavnog pregovarača i sekretara Pregovaračke grupe.

Radom Sekretarijata rukovodi sekretar Pregovaračke grupe, koga na predlog šefa Državne delegacije i uz saglasnost glavnog pregovarača imenuje i razrješava Vlada.

Crna Gora pregovara sa EU u 33 poglavlja od kojih su otvorena sva poglavlja osim poglavlja 8

(konkurencija). Tri poglavlja su zatvorena: obrazovanje, kultura i vanjski poslovi.

PREGOVARAČKA STRUKTURA CRNE GORE

